

Komisja
Europejska

Krótki przewodnik po działaniach UE w obszarze **kształcenia i szkolenia zawodowego (VET)**

*Kształcenie i
szkolenie
zawodowe*

Ani Komisja Europejska, ani żadna osoba działająca w imieniu Komisji nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania zamieszczonych poniżej informacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2018

© Unia Europejska, 2018

Ponowne wykorzystanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji reguluje decyzja 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Wykorzystywanie lub powielanie zdjęć i innych materiałów, co do których UE nie przysługują prawa autorskie, wymaga bezpośredniej zgody właściciela praw.

Wszystkie zdjęcia © Shutterstock, o ile nie podano inaczej.

PDF	ISBN 978-92-79-81385-6	doi:10.2767/887419	KE-04-18-279-PL-N
PRINT	ISBN 978-92-79-81383-2	doi:10.2767/399853	KE-04-18-279-PL-C

Krótki przewodnik po
działaniach UE w obszarze
**kształcenia i szkolenia
zawodowego (VET)**

UE a VET

Komisja Europejska współpracuje z rządami krajowymi, pracodawcami, związkami zawodowymi i krajami spoza UE w celu:

- poprawienia jakości kształcenia i szkolenia zawodowego,
- poprawienia nauczania i szkolenia w tym sektorze,
- lepszego dostosowania kursów do rynku pracy.

Takie zadanie zostało zapisane w deklaracji kopenhaskiej z 2002 r., w której państwa członkowskie UE uzgodniły wspólne priorytety i strategie mające na celu promowanie ogólnoeuropejskich systemów uznawania umiejętności i kwalifikacji.

Wywiązując się ze swoich zobowiązań, Komisja dąży do tego, aby wszystkim obywatelom stworzyć możliwości zdobycia nowych umiejętności – w szkołach średnich, w ramach studiów licencjackich, na uniwersytetach lub w ośrodkach szkoleniowych; w ramach praktyk i uczenia się opartego na pracy lub w ramach nieformalnego lub pozaformalnego uczenia się w miejscu pracy lub poza nim. Oznacza to opracowanie i umocnienie ścieżek kształcenia i szkolenia zawodowego. Niektóre z głównych ścieżek VET zostały zaprezentowane na następnym stronie.

© Komisja Europejska

“W czasach, gdy 40 proc. europejskich pracodawców nie może znaleźć osób z odpowiednimi kwalifikacjami, aby obsadzić wolne stanowiska pracy, umiejętności zawodowe stały się jednym z najlepszych sposobów na kształtowanie kariery. Kształcenie i szkolenie zawodowe staje się pierwszym wyborem młodzieży, a dorosłym umożliwia ustawiczne podnoszenie umiejętności zgodnie z potrzebami na rynku pracy.”

Marianne Thyssen

Europejska komisarz do spraw zatrudnienia, spraw społecznych, umiejętności i mobilności pracowników

Wyjaśniamy ścieżki VET

Podstawowe kształcenie i szkolenie zawodowe

Zazwyczaj uzyskiwane w szkole, przed rozpoczęciem aktywności zawodowej

Kontynuacja kształcenia i szkolenia zawodowego

VET po ukończeniu podstawowego kształcenia i szkolenia lub po rozpoczęciu pracy

Programy przygotowania zawodowego

Formalne programy kształcenia i szkolenia zawodowego łączące naukę w placówkach kształcenia lub szkolenia z nauką w miejscu pracy, prowadzące do uzyskania kwalifikacji uznawanych na szczeblu krajowym, bazujące na porozumieniu między praktykantem a pracodawcą (ewentualnie z instytucją kształcenia i szkolenia zawodowego), a także z opłacaniem lub wynagradzaniem praktykantów

Nieformalne i pozaformalne kształcenie zawodowe

Obejmuje całą gamę działań z zakresu kształcenia nieformalnego i pozaformalnego – jednak o bardziej ogólnym i zawodowym charakterze

Priorytety UE w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego do 2020 r.

W konkluzjach z Rygi (czerwiec 2015 r.) kraje kandydujące do UE, państwa EOG, partnerzy społeczni UE, Komisja i europejskie podmioty świadczące usługi w zakresie VET uzgodnili szereg zadań na lata 2015–2020:

- promowanie **uczenia się opartego na pracy** we wszystkich formach, ze specjalnym naciskiem na praktyki zawodowe, z uwzględnieniem partnerów społecznych, przedsiębiorstw, izb i podmiotów świadczących usługi w zakresie VET, a także pobudzanie innowacji i przedsiębiorczości;
- dalsze rozwijanie **mechanizmów zapewniania jakości w VET** zgodnie z zaleceniem europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET) oraz – w ramach systemów zapewniania jakości – ciągłość udzielania informacji i opinii zwrotnych w systemach podstawowego i ustawicznego kształcenia oraz szkolenia zawodowego na podstawie wyników nauczania;
- poprawienie **dostępu do kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kwalifikacji dla wszystkich** w ramach elastyczniejszych i bardziej przenikalnych systemów, zwłaszcza przez oferowanie skutecznych i zintegrowanych usług doradczych oraz udostępnianie możliwości zatwierdzania kształcenia nieformalnego i pozaformalnego;
- dalsze **umacnianie kluczowych kompetencji** w programach kształcenia i szkolenia zawodowego oraz udostępnianie skuteczniejszych możliwości uzyskiwania lub rozwijania tych umiejętności w ramach podstawowego lub ustawicznego kształcenia i szkolenia zawodowego;
- wprowadzenie systematycznego podejścia do **podstawowego i ustawicznego rozwoju zawodowego nauczycieli kształcenia i szkolenia zawodowego, trenerów i opiekunów w szkołach i placówkach wykorzystujących uczenie się oparte na pracy, a także stworzenie możliwości w tym zakresie.**

Nowy europejski program na rzecz umiejętności

Nowy europejski program na rzecz umiejętności (2016) obejmuje dziesięć kluczowych działań w trzech obszarach priorytetowych.

1. Poprawienie jakości i dostosowanie umiejętności w całej Europie:

- ścieżki podnoszenia kwalifikacji
- ramy kluczowych kompetencji
- kształcenie i szkolenie zawodowe jako pierwszy wybór
- koalicja na rzecz umiejętności cyfrowych i zatrudnienia.

2. Lepsze wyeksponowanie i lepsza porównywalność umiejętności i kwalifikacji:

- przegląd europejskich ram kwalifikacji (ERK)
- unijne narzędzie do tworzenia profilu umiejętności obywateli państw trzecich.

3. Doskonalenie gromadzenia informacji na temat umiejętności w celu umożliwienia podejmowania lepszych wyborów w zakresie ścieżki kariery:

- poprawa Europass
- analiza drenażu mózgów
- plan działania na rzecz współpracy sektorowej w zakresie umiejętności
- inicjatywa dotycząca monitorowania losów absolwentów.

Aktualne wyzwania i rozwiązania w obszarze umiejętności

Niedopasowanie umiejętności

40 %

pracodawców europejskich nie może znaleźć pracowników z odpowiednimi umiejętnościami do obsadzenia wolnych stanowisk.

Wysoko wykwalifikowana europejska siła robocza stanowi podwaliny naszego modelu społecznego i wzrostu ekonomicznego. Aby utrzymać i udoskonalić europejską bazę umiejętności, decydenci i pracodawcy nieustannie starają się sprostać brakom i rozbieżnościom w zakresie umiejętności, które występują wtedy, kiedy zbyt wiele (lub zbyt mało) osób ma niezbędne umiejętności, aby podjąć określoną pracę. Centralnym elementem odpowiedzi UE jest internetowa platforma **panorama umiejętności**, która przekształca dane w przydatne i dokładne informacje na czasie, pomagające decydom w podejmowaniu świadomych decyzji w obszarze umiejętności. W 2016 r. Komisja uruchomiła również **plan działania na rzecz współpracy sektorowej w zakresie umiejętności**, który zapewnia zainteresowanym podmiotom przemysłowym potwierdzone wskazówki potrzebne im do wyeliminowania braków umiejętności.

Umiejętności podstawowe

25 %

dorosłych Europejczyków ma problemy z czytaniem, pisanem i liczeniem lub podstawowymi umiejętnościami cyfrowymi

Ludzie potrzebują podstawowych umiejętności w zakresie czytania, pisania, liczenia i umiejętności cyfrowych, aby móc znaleźć, utrzymać lub zmienić pracę na lepszą i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym. W 2016 r. Rada Europejska przyjęła inicjatywę dotyczącą ścieżek podnoszenia kwalifikacji, której celem jest umożliwienie obywatelom mającym problemy z umiejętnościami podstawowymi podniesienia i potwierdzenia tych kwalifikacji. Państwa członkowskie będą realizować **ścieżki podnoszenia kwalifikacji**, w tym ocenę umiejętności, dostosowane szkolenia i uznawanie umiejętności na szczeblu lokalnym, usługi doradztwa i wsparcia.

Praktyki zawodowe oraz uczenie się oparte na pracy

860 tys.

praktyk zawodowych zostało zagwarantowanych przez zainteresowane podmioty z europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego od czasu jego powstania w 2013 r.

Praktyki zawodowe i uczenie się oparte na pracy to czynniki napędzające tworzenie miejsc pracy i wzrost, jednak zbyt mało osób korzysta z tych możliwości. Dlatego też **europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego** ma na celu zwiększenie oferty, jakości i wizerunku praktyk zawodowych oraz możliwości w zakresie mobilności uczniów zawodu. Komisja poprawia również atrakcyjność praktyk zawodowych i uczenia się opartego na pracy poprzez kampanie komunikacyjne, takie jak **Europejski Tydzień Umiejętności Zawodowych**. Dodatkowo Komisja wprowadza nowe sposoby szkoleń zagranicznych w ramach długoterminowego rozwiązania na rzecz mobilności **Erasmus Pro** (część programu Erasmus+). Na koniec, za pośrednictwem **gwarancji dla młodzieży**, państwa członkowskie starają się zwiększać liczbę ofert praktyk zawodowych.

Umiejętności potrzebne na konkretnym stanowisku

46 %

przedsiębiorstw stwierdza, że umiejętności zawodowe są najważniejsze dla ich przyszłego rozwoju

Przedsiębiorstwa potrzebują różnych umiejętności, aby zapewnić wzrost i ciągłość działalności. Trzy umiejętności zgłaszane przez przedsiębiorstwa jako najważniejsze dla przyszłego rozwoju działalności to umiejętności zawodowe (techniczne, praktyczne lub potrzebne na konkretnym stanowisku), umiejętności z zakresu obsługi klienta i umiejętności w obszarze pracy zespołowej.

Kształcenie i szkolenie zawodowe jako inteligentny wybór dla obywateli

Absolwenci placówek oferujących kształcenie i szkolenie zawodowe szybciej znajdują pracę niż ich rówieśnicy z wykształceniem ogólnym (poziom średni I i II stopnia, policealny). Zarabiają również więcej niż osoby z ogólnymi kwalifikacjami. Jeżeli podobnie jak wiele osób postrzegasz VET jako „ubogiego krewnego” innych form uczenia, czas na rewizję poglądów.

Co to oznacza dla uczestników VET?

Zdobycie umiejętności zawodowych to jeden z najlepszych sposobów na przyspieszenie kariery. Zdecydowana większość absolwentów kierunków zawodowych nie tylko szybciej znajduje pracę, lecz ich szkolenie ma również znaczny pozytywny wpływ na zakres wiedzy. Ponadto szybkie tempo innowacji nadaje kluczową rangę podnoszeniu kwalifikacji przez całe życie, jako że niektóre stanowiska zostaną zautomatyzowane, a inne ulegną zmianie z nastaniem nowej technologii.

Dlaczego teraz jest dobry czas na szkolenie?

Ci, którzy skorzystają z oferty VET, osiągną większą satysfakcję zawodową, będąc w czołówce konkurentów w przypadku zmiany technologicznej. Zyskają również dostęp do rosnącej liczby ekscytujących nowych możliwości kariery dla wysoko wykwalifikowanych pracowników.

Co robi UE, aby zachęcać do kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie?

W ramach programów i inicjatyw UE setki tysięcy obywateli europejskich otrzymały wsparcie w dostępie do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego od szkoleń w ramach Erasmus+, przez projekty Europejskiego Funduszu Społecznego, po praktyki zawodowe w ramach gwarancji dla młodzieży.

60 %

absolwentów placówek kształcenia i szkolenia zawodowego znalazło pierwszą długoterminową pracę w ciągu miesiąca od zakończenia studiów (odsetek ten wzrasta do 80 % po sześciu miesiącach)

85 %

osób kształcących się w placówkach kształcenia i szkolenia zawodowego jest zadowolonych ze zdobytych umiejętności

Oczekuje się, że możliwości zatrudnienia dla wysoko wykwalifikowanych osób wzrosną o

21 %

w latach 2015–2025, natomiast dla nisko wykwalifikowanych pracowników będzie o 17 % mniej możliwości

Ponad

120 tys.

uczestników programów kształcenia zawodowego i praktyk zawodowych oraz około 20 tys. pracowników korzysta co roku z możliwości wynikających z europejskiej mobilności

Europejski Fundusz Społeczny inwestuje

6,7 mld EUR

w kształcenie i szkolenie zawodowe oraz 7,2 mld EUR w uczenie się przez całe życie (2014–2020)

Jednym z kluczowych priorytetów Komisji Europejskiej na lata 2015–2020 jest promowanie i rozwijanie kształcenia i szkolenia zawodowego w Europie. Niniejsza publikacja oferuje ogólny przegląd aktualnego stanu kształcenia i szkolenia zawodowego oraz działań unijnych mających na celu jego udoskonalenie. Podkreśla się w niej znaczenie VET, jego korzyści zarówno dla osób indywidualnych, jak i dla przedsiębiorstw, oraz osiągnięcia programów i inicjatyw UE w tym sektorze.

Możesz pobrać nasze publikacje lub uzyskać nieodpłatną subskrypcję pod adresem: <http://ec.europa.eu/social/publications>

Aby mieć dostęp do najnowszych informacji dotyczących Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, należy zgłosić chęć otrzymywania nieodpłatnego biuletynu poświęconego portalowi Europa pod adresem: <http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

www.facebook.com/socialeurope

https://twitter.com/EU_Social

#EUVocationalSkills

#DiscoverYourTalent

